

Overblik og ti dogmer til ”den gode byplanlægning”

BEDRE BYSKIK med undertitlen *Demokratisering – Fællesskab – Bæredygtighed* er en aktuel fagbog om byplanlægning og bypolitik rettet mod de forskellige grupper af fagfolk, politikere, rådgivere og entreprenører, der i det daglige former de løbende forandringsprocesser og resultaterne af dem i byerne. Bogen rummer en erfaringsopsamling og et venligt og fagligt funderet indspark til debatten og ikke mindst til beslutningstagerne om, hvordan vi bedst – til gavn for de mennesker, der bebor byerne – skaber gode veje til den gode og bæredygtige by at leve i.

Bogens forfattere, Mette Lis Andersen og Jes Møller, har begge en solid baggrund inden for dansk byplanlægning, hvor de har beklædt en række tunge poster – Jes Møller med en forankring som projektdirektør i Køge Kyst-projektet og Mette Lis Andersen med forankring i Realdania By som administrerende direktør.

HVORDAN BYGGER VI DEN GODE BY – OG HVILKE PROCESSER LEDER OS DERHEN?

Forfatterne indrammer mange gode og rigtige pointer og erfaringer gennem bogens oversigtlige opsamling af fagproblematikkerne. Den sætter ord på det, som os der arbejder med fagområdet også har erfaret og ved er gode smutveje til at nå det gode resultat for både

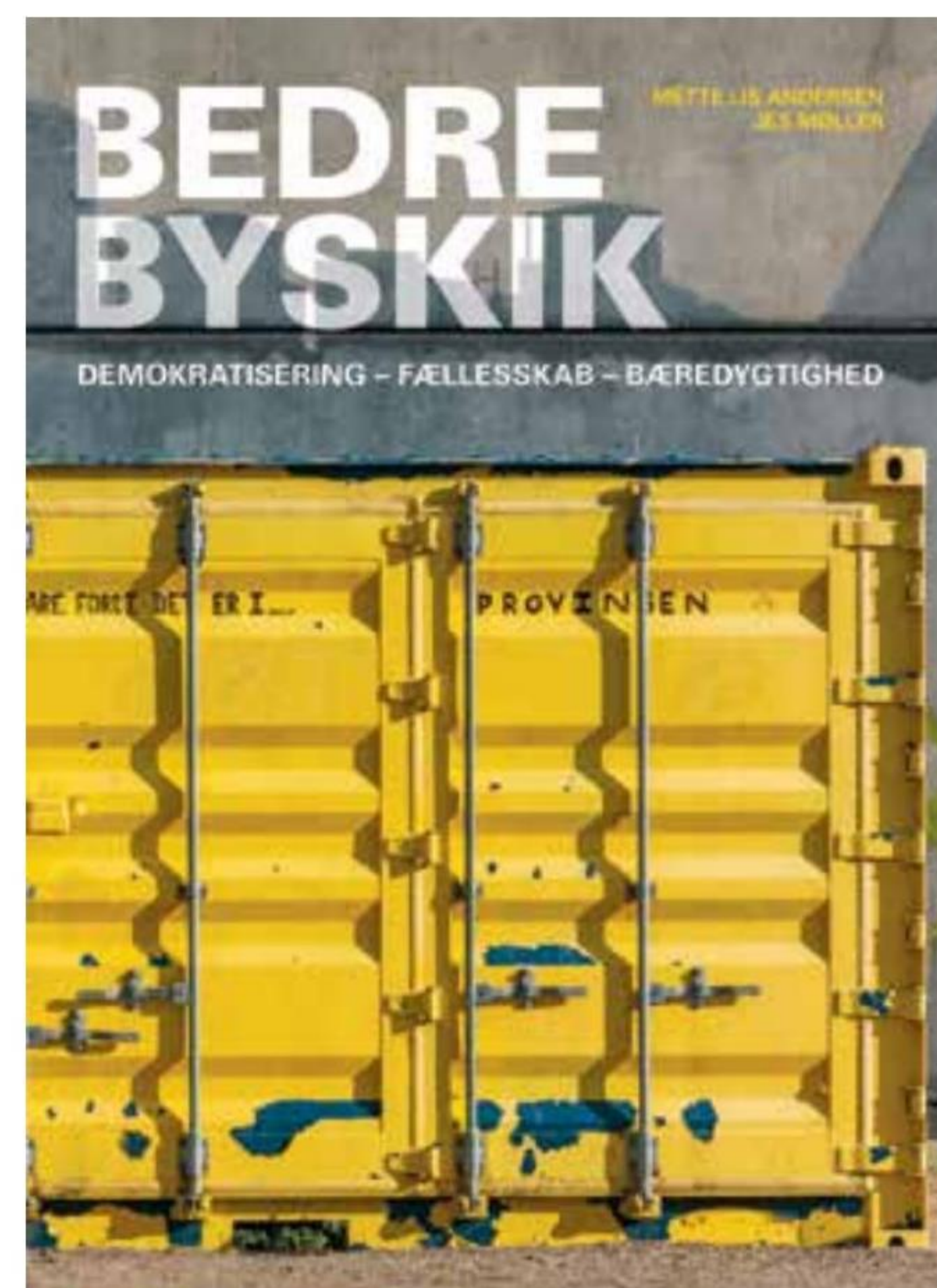
byudviklingens aktører og i sidste ende for de borgere, der udgør byens sjæl. Forfatterne har opbyggeligt fokuseret på, hvordan man etablerer den gode proces.

Bogen er rigt illustreret med eksempler, der understreger de pointer der løbende udvikles og genudfoldes.

Forfatterne har samlet deres konklusioner og anbefalinger til fremtidens byudvikling i 10 dogmer til en ny bevægelse for bedre byskik. Bogens indledning med et billede af det bevarede bedre byggeskik-hus i Holbæk er ikke tilfældig, og sammenfatter på den måde deres ærinde med bogen. De boliger der i mellemkrigstiden blev skabt med bedre byggeskik-huset som forbillede, fik en blivende og varig værdi med hensyn til både materialer, æstetik og boligkvalitet.

Bedre byggeskik-bevægelsen gav dansk byggeri en fornem målestok for kvalitet. Forfatterne ønsker, måske med von Triers forenkling med dogmer, at samle deres råd til den gode byudviklingsproces. Fokus for dette er politisk vilje og ejerskab til at turde ville den gode by og have mod til det kloge ”Ja” og ikke mindst de lige så nødvendige ”Nej’er”, der også skaber byens forandringer.

De 10 dogmer er underbygget i bogens kapitelvise fremstilling og er rigt illustreret, og dykker med de udvalgte eksempler på byomdannelser ned i primært

danske tilfælde, men også med velvalgte afstikkere til Tyskland og Holland. De udvalgte nedslag i eksemplerne har en bias mod forfatternes erfaringsverden – mod Køge Kyst, Fredericias Kanalby-projekt og andre steder med stort Realdania-engagement. I en dansk kontekst er det nok også den naturlige målestok – fondens formål og virke taget i betragtning – og skal vi finde ”bedre byskik”-eksempler, som løfter sig over profit- og spekulationsbyggerierne, som vi jo også ser i bylandskaberne, er det her vi i det store hele finder dem.

DE 10 DOGMER

For dem som ikke tilegner sig et eksemplar af *Bedre Byskik*, skal bogens dogmer her oplyses i forkortet form. Dogmerne er centrale og den forståelse af byplanfaget de udtrykker, fortjener udbredelse og en faglig forståelse også i landinspektørfaget generelt:

1. Fasthold de klare politiske visioner – også når de bliver svært.
2. Byudvikling realiserer verdensmålene globalt – hold lokalt fokus på klima og natur samt nye fællesskaber og demokratisk indflydelse.
3. Byudvikling er mere end en fysisk tilføjelse til en eksisterende by – det er udvikling af de eksisterende bysamfund og dannelse af nye.
4. Aktivt medborgerskab opbygges gen-

Arkitekt Marius Pedersens eget hus på Bakkekammen 45 er blevet indlemmet i Holbæk Museum. Huset er et rendyrket udtryk for tankegangen i Bedre Byggeskik. Foto: Thea Grav Rosenberg/Ritzau Scanpix

nem deltagelse, debat og kultur, og midlertidige aktiviteter sætter permanente spor i byen.

5. Byudvikling styres af politikere, der aktivt kan sige både JA og NEJ og er forankrede i udviklingsplaner, der skaber tryghed for borgere og investorer.
6. Høj kvalitet skabes af samarbejdet mellem kommuner, bygherrer og rådgivere om at realisere visioner og planer, og realiseringen overlades til dygtige fagfolk.
7. Statens og kommunernes boligpolitik og lovgivning skal sikre den blandede by med et mix af ejerformer og boligtyper.
8. Aktive og ressourcestærke borgere engagerer sig i bygge- og bofællesskaber og bidrager til en levende by og lovgivning, og processer geares til formålet.
9. Attraktive uddannelsesstilbud til fremtidens byudviklere, der er kreative og tværfaglige i deres snit for at understøtte demokratisering, fællesskab og bæredygtighed.
10. Indenrigs- og boligministeriet sikrer et socialt og miljømæssigt bymønster i hele Danmark gennem aktiv forvaltning af en ny planlov og inspirerende vejledninger.

Læseren ledes gennem bogens kapitler

med et fokus på den pragmatiske og praktiske tilgang til de problematikker, der knytter sig til projektstyring og byomdannelsesledelse.

Bogen går i sine pointer ikke i dybden – der er gentagelser af argumenter og pointer, som i sagens natur er sammenhængende. Men man går aldrig rigtig ned i at udfolde de dilemmaer, som knytter sig til byomdannelsen og ledelsen af de processer, der leder til fremtidens by. Bogens styrke er den praktiske tilgang til faget med fokus på pragmatisme, inddragelse af alle berørte aktører, fokus på slutmålet: Den gode by for dem, der kommer til at leve der.

Dette er et bevidst greb fra forfatterens side. Kernemålgruppen er byudviklingens beslutningstagere og aktører bredt set.

For nærværende anmelder, som er ”gammel rotte i faget”, får man nok et overblik over tilgange og dansk byplanlægnings historie, men savner, at man havde holdt fokus på at sætte ord og system på de byledelsesprocesser, vi dagligt arbejder midt i – og ikke ser i helikopterperspektivet.

Helikopteren flyver ganske vist lavt, og hele paletten og alle fagområdernes delemner berøres; fra organisering af midlertidige aktiviteter til gode (og rigtige) råd om moderne trafikplanlægning i nærmest summarisk stil. Man kan så

spørge sig selv, om det er lavt nok – om bogens pointer i sidste ende har tyngde nok, og rammer (fag)læseren i øjenhøjde?

TVIVL OM MÅLGRUPPEN

Ja, for hvem er læseren – hvem er modtageren af bogens budskaber egentlig? Ud over at dele et helt arbejdsliv indenfor byomdannelse på chef- og ledelsesniveau, er bogen fagligt let og oversigtlig i sin faglige overblikstilgang. Hvis målgruppen, som nævnt ovenfor, primært er byudviklingens beslutningstagere og aktørgruppe bredt set, er det måske bogens styrke, at den netop kun giver en opsummering af den viden og den fælles forståelse, vi som fagfolk i 2021 har af, hvilke processer vi arbejder med og hvordan vi gør det og ”hvad der er enighed om er målet for god planlægning i nutiden”.

Som byplanlægger nede i maskinrummet er det jo rart at blive bekræftet i den viden og erfaring man har, men spørgsmålet er, om det er nok for fagpersonen, når man vil beskrive bedre byskik? Så hvem skal lære af bogen – fremtidens planlæggere, nye kollegaer, nye beslutningstagere ... det synes lidt uklart.

Er bogen et hovedværk i dansk byplanlitteratur a la Sten Eiler Rasmussens eller Arne Gaardmands hjørnestene? Nej, der til er eksemplerne for oversigtlige, og pointerne gentaget for meget – men bogen er et godt indspark til den aktuelle debat og forholder sig direkte til den aktuelle evaluering af planloven og de aktuelle udfordringer med at finde en bred faglig organisering af byplanlæggeruddannelserne. ◀◀

Bedre byskik

af Mette Lis Andersen og Jes Møller.
Forlaget Bogværket, 2021.
216 sider.
Vejledende pris: 298,00 kr.